

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ...กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๖๘๗ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๐๖๒

ที่..... มท ๐๕๐๕.๔/-.....วันที่..... ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔.....

เรื่อง...ร่างรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

๑. เรื่องเดิม

สำนักงานบริหารโครงการพัฒนากฎหมายที่ดินฯ ได้มีบันทึกที่ มท ๐๕๒๑/ว ๓๑๓ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ส่งร่างรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ให้สำนัก/กอง ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ซึ่งสำนักงานบริหารโครงการพัฒนากฎหมายที่ดินฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า การดำเนินงานของกรมที่ดินสนับสนุนการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามปณิญาสาเกตว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nation Universal Declaration of Human Rights) และ ทานอธิปไตยโปรดเห็นชอบตามความเห็นดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ (เอกสารหมายเลข ๑)

๒. ข้อเท็จจริง

๒.๑ รายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ จัดทำขึ้นตามแนวทางของข้อมติคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่ ๕/๑ ที่ได้รับการรับรองเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ โดยช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ รัฐบาลได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้นเป็นระยะเพื่อเสริมสร้างความตระหนักและความคุ้นเคยกับกระบวนการ Universal Period Review (UPR) ให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการประชุมที่ร่วมจัดกับทีมงานสหประชาชาติประจำประเทศไทย ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้มีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์การจัดทำรายงาน UPR ของประเทศอื่นๆ

ประเทศไทยได้พยายามให้ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรายงาน UPR อย่างกว้างขวางและครอบคลุมเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อให้รายงานฉบับนี้เป็นรายงานของประเทศมิใช่รายงานของรัฐบาล โดยมีกระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงยุติธรรมร่วมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการจัดทำรายงาน โดยได้เริ่มจัดการหารืออย่างไม่เป็นทางการกับผู้แทนภาคประชาสังคมครั้งแรกเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อหารือเกี่ยวกับโครงร่างรายงานของประเทศไทย จากนั้นได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศภายใต้กลไก UPR รวมทั้งได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการจัดทำรายงานประเทศ และคณะอนุกรรมการประสานงานและหารือกับภาคประชาสังคม ในการจัดทำรายงานประเทศขึ้นซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนการจัดทำรายงาน UPR ของไทย

/๒.๒ ประเทศ...

๒.๒ ประเทศไทยกำลังอยู่ระหว่างการอนุมัติแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่สอง (พ.ศ.๒๕๕๒ – ๒๕๕๖) ซึ่งได้รับการยกย่องโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับที่สองนี้มีเป้าประสงค์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในทุกภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและพัฒนาระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เทียบเท่ามาตรฐานระหว่างประเทศ ขณะนี้อยู่ในระหว่างการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ ประเทศไทยมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามคำมั่นด้านสิทธิมนุษยชน โดยได้จัดทำแผนปฏิบัติการตามคำมั่นและตั้งกลไกเพื่อติดตามผลแล้ว ในขณะเดียวกันก็ได้นำมามาตรฐานระหว่างประเทศภายใต้ตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนฉบับต่างๆ มาเป็นบรรทัดฐานในการตรากฎหมายและออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของประชาชน

๒.๓ ร่างรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่ดินในประเด็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๒.๓.๑ สิทธิด้านการพัฒนาและการจัดความยากจน

(๑) ประเทศไทยได้ดำเนินการที่จะบรรลุการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นหัวใจหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ และฉบับที่ ๑๑ ที่ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์เป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนและการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่มีความเสมอภาคและความยุติธรรมในสังคม

(๒) ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายที่ ๑ ของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษว่าด้วยการจัดความยากจนขั้นรุนแรงและความหิวโหยจากอัตราความยากจนร้อยละ ๓๓.๖๙ เมื่อปี ๒๕๓๓ ลดเหลือร้อยละ ๘.๑๒ เมื่อมีพ.ศ. ๒๕๕๒ และมีเป้าหมายจะลดอัตราความยากจนให้เหลือร้อยละ ๔ ภายในปี พ.ศ.๒๕๕๔

(๓) รัฐบาลให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยให้พ้นจากความยากจนผ่านนโยบายต่างๆ อาทิ การประกันราคาพืชผลทางการเกษตร ระบบประกันรายได้เกษตรกร กองทุนสวัสดิการเพื่อการเกษตร การจัดตั้งธนาคารที่ดิน และการนำที่ดินมาจัดสรรเป็นโฉนดชุมชน โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของและห้ามการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้กับนายทุน

(๔) การพัฒนาได้สร้างปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจน ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหาที่โครงสร้าง เพื่อให้ประชาชนได้รับสิทธิในการพัฒนาอย่างเสมอภาคโดยรัฐยังมีภาระที่จะต้องดำเนินการอย่างจริงจังในการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและให้ข้อคิดเห็นต่อโครงการพัฒนาต่างๆ ที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตของประชาชน

๒.๓.๒ สิทธิสตรี

(๑) รัฐธรรมนูญไทยรับรองความเท่าเทียมกันของประชาชนทุกคนตามกฎหมาย ซึ่งรวมถึงความเสมอภาคระหว่างหญิงกับชาย โดยประเทศไทยได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กลไก และกระบวนการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรี

(๒) คณะกรรมการนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานภาพสตรีแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เป็นกลไกหลักในการกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมความเสมอภาค หญิงชาย รวมทั้งมีการจัดทำแผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๕๔)

(๓) รัฐบาลได้แต่งตั้งผู้บริหารด้านความเสมอภาคหญิง ชาย และ ศูนย์ประสานงานด้านความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในกระทรวงต่างๆ เพื่อเป็นกลไกในการทำงานส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และบูรณาการมิติหญิงชายในการทำงานของแต่ละกระทรวง

(๔) รัฐธรรมนูญของไทยได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยให้คำนึงถึงสัดส่วนของหญิงชายที่ใกล้เคียงกัน รัฐจึงส่งเสริมให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและเข้าสู่ระดับการบริหารและการตัดสินใจมากขึ้น

(๕) ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรีและความเสมอภาคทางเพศ และการสนับสนุนให้สื่อสารมวลชนช่วยเสริมสร้างความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทหญิงชาย และความเสมอภาคทางเพศทั้งในครอบครัวและในสังคม

(๖) ประเทศไทยกำลังจัดทำร่างกฎหมายความเท่าเทียมทางเพศซึ่งนอกจาก จะให้ความคุ้มครองเพศสตรีจากการถูกเลือกปฏิบัติแล้ว ยังครอบคลุมไปถึงการห้ามเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคล ที่มีความหลากหลายทางเพศ และผู้ที่มีปัญหาอัตลักษณ์ทางเพศที่ยังมีปัญหการเข้าถึงสิทธิพื้นฐาน บางประการอันเนื่องมาจากการถูกเลือกปฏิบัติ

๒.๓.๓ สิทธิคนพิการ

(๑) รัฐธรรมนูญไทยรับรองความเสมอภาคตามกฎหมายของประชาชนทุกคน และห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความพิการของบุคคลนั้น รัฐธรรมนูญ ยังคุ้มครองสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะตลอดจน สวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นๆ จากรัฐ

(๒) ประเทศไทยได้พัฒนากฎหมายหลายฉบับเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะและบริการต่างๆ ที่สำคัญ

(๓) ประเทศไทยได้ริเริ่มมาตรการหลายด้าน ทั้งในเรื่องกฎหมาย สวัสดิการ และสิทธิต่างๆ ของคนพิการ เช่น การจัดบริการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

๒.๓.๔ สิทธิผู้สูงอายุ

(๑) รัฐบาลไทยมีเป้าหมายที่จะเสริมสร้างความมั่นคงด้านรายได้และสังคม สำหรับผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน โดยการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองและดำรงชีวิตได้โดยการใช้เงินออม โดยได้ออกพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกที่ส่งเสริมให้คนวัยทำงานทุกคนซึ่งไม่ได้อยู่ใน ระบบบำนาญของรัฐบาลสามารถเข้ามามีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจซึ่งจะทำให้ผู้ที่เข้าร่วมได้รับเบี้ยยังชีพรายเดือน ตลอดชีวิตภายหลังเกษียณอายุ

(๒) ผู้สูงอายุในประเทศไทยยังมีความต้องการที่จะให้รัฐเข้ามาส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิในการทำงาน การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี และการใช้ความรู้ ทักษะ และความชำนาญ ของผู้สูงอายุในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุ ทราบถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามกฎหมาย และการเตรียมประชาชนให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ

/๒.๓.๕ สิทธิ...

๒.๓.๕ สิทธิของกลุ่มคนชายขอบ

(๑) กลุ่มชาติพันธุ์ทุกกลุ่มในประเทศไทยต่างได้รับความคุ้มครองอย่างเสมอภาคตามกฎหมายโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ รัฐธรรมนูญไทยคุ้มครองและรับรองสิทธิของชุมชนดั้งเดิมในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) ประเด็นท้าทายที่ต้องแก้ไข เช่น การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและการศึกษาเนื่องจากอุปสรรคด้านภาษาวัฒนธรรมและสภาพภูมิศาสตร์ที่อยู่ห่างไกลและปัญหาการทุจริตใต้บุคคลชาติพันธุ์ที่ยังไม่มีบัตรประชาชน ปัญหาสิทธิในที่ทำกินเพราะกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในที่ทำกินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ โดยรัฐบาลกำลังพิจารณาเรื่องการให้ชุมชนร่วมกันใช้ประโยชน์ในที่ทำกินโดยได้รับอนุญาตถูกต้องตามกฎหมายในรูปแบบที่เรียกว่าโฉนดชุมชน (เอกสารหมายเลข ๒)

๓. ข้อพิจารณา

กลุ่มงานพัฒนานโยบายพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

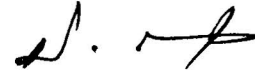
๓.๑ กรมที่ดินได้ให้บริการแก่ประชาชนในหลายด้าน เช่น บริการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่น การดำเนินงานออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้ราษฎร โดยดำเนินการอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยก ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ ได้มีการปรับปรุงการให้บริการในหลายส่วน ไม่ว่าจะเป็น การลดขั้นตอนการให้บริการ การสำรวจความคิดเห็นและปัญหาอุปสรรคเพื่อนำมาพัฒนานโยบาย ระเบียบปฏิบัติ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนาระบบงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมการใช้ข้อมูลร่วมกันของภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อให้การประสานงานเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น ระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร นอกจากนี้ ได้มีการประชาสัมพันธ์ขั้นตอน ระยะเวลา และอัตราค่าธรรมเนียมในการดำเนินการ ผ่านทางเว็บไซต์ คู่มือ แผ่นพับ และคำแนะนำประชาชน แจกให้กับประชาชนผู้มาใช้บริการทางสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินสาขา และส่วนแยก ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในเบื้องต้นจึงถือได้ว่าการดำเนินงานของกรมที่ดินสนับสนุนการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (United Nation Universal Declaration of Human Rights) แล้ว

๓.๒ ร่างรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติฉบับดังกล่าว มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการประเมินผลการดำเนินงานของรัฐบาลในช่วงเวลาที่ผ่านมาเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศและแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการให้ดียิ่งขึ้น เห็นควรนำออกเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักกฎหมาย เพื่อเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ในการพัฒนาระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เทียบเท่ามาตรฐานระหว่างประเทศ รวมถึงส่งเสริมความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป

/๔. ข้อเสนอ...

๔. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายประสิทธิ์ สืบเหล้ารบ)
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนากฎหมาย

- 4 ข้อ เสร็จใน 1504-46 ของสำนักงาน ก.ค.ศ. ข้อ 3, 2.

(นายอนันต์ธรณ์ ลิ้มพานิชชัย)
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

27 ก.ค. 2554